

Třpyt, vášně a slzy

Andrea Červenková

Brno, 2024
Nakladatelství © SOLIS, 2024

Vydalo v roce 2024 nakladatelství Solis,
Ladova 15, 621 00 Brno,
web: <http://www.solis-nakladatelstvi.cz>,
e-mail: nakladatelstvi.solis@email.cz
jako celkově 15. a 1. elektronickou publikaci v edici SOLIS
První vydání, 1. elektronické
Autor © Andrea Červenková
Obálka © Martin Stehlík

Veškerá práva vyhrazena.
Tato kniha ani jakákoli její část nesmí být kopírována či
jiným způsobem rozšiřována bez výslovného povolení
nakladatele.

ISBN 978-80-88652-69-4 (PDF)
ISBN 978-80-88652-70-0 (ePub)
ISBN 978-80-88652-71-7 (Mobi)

Anotace

Píše se rok 1907 a dospívající Mavis to nemá jednoduché. Narodila se totiž se znetvořeným obličejem a její šance na výhodný sňatek či zaměstnání jsou pro ni v upjaté viktoriánské Anglii mizivé. Její život se obrátí vzhůru nohama, když ji objeví záhadná a krásná majitelka panoptika, která mladé dívce nabídne spolupráci. Mavis věří, že ji konečně potkalo štěstí, jenže osud pro ni chystá další nástrahy a její budoucnost v úspěšném panoptiku se mění v noční můru...

PROLOG

Londýn, podzim 1890

„Buďte opatrná, sestro. Sám Bůh ví, zda je to vůbec člověk,“ sestra Benedicta se na nalezené dítě dívala s nedůvěrou. Byla velmi pověřčivá a hlodalo v ní podezření, že jim ho seslal samotný ďábel. Žádné lidské dítě přece nevypadá takto; mělo protáhlý kostnatý obličej s odpornými krvavými strupy, dvěma otvory místo nosu a pokřivenými ústy.

Sestra Augusta, která držela dítě v náruči, se jen zasmála. „Nebud'te hloupá, sestro. Ovšem, že je to člověk. Vsadila bych se, že nám ho přede dveře položila vyděšená matka, která s takovým ohyzdným tvorem nechtěla mít nic společného. Obzvláště ve vyšších společenských vrstvách je zcela běžné zbavit se dítěte, pokud neodpovídá... jak jen to říci... společenským požadavkům. Našly jsme ho, sestro, je naší povinností se o něj postarat jako o desítky jiných sirotek.“

Sestra Augusta byla podsaditá žena, mládí měla dávno za sebou. Celý život zasvětila víře v Boha a upřímně věřila v pomoc bližnímu, ať už se jednalo o kohokoli. Nevšímalá si znechuceného výrazu ve tváři své družky, když vyjádřila názor, že by se nemluvněte měly ujmout. Až na bílé prostěradlo, do něžž bylo zabaleno, nevykazovalo žádné stopy, že se o něho kdy kdo staral, nebo na něm někomu záleželo. Žádný vzkaz, nic.

„Máte pravdu, sestro. Je vážně ošklivé. Jaktěživ jsem tak ošklivé dítě neviděla. To však neomlouvá jeho rodiče, kteří se ho zbavili tak chladným způsobem. Musíme mu pomoci,“ poznamenala sestra Augusta, zatímco si zblízka prohlížela ten odporný obličej.

Třebaže sestra Benedicta souhlasila, že je jejich povinností se sirotka ujmout, nemohla si pomoci, od

samého začátku k té dívce cítila odpor. Naháněla jí hrůzu od prvního okamžiku, kdy ji se sestrou Augustou objevily opuštěnou na prahu klášterního sirotčince Svaté Panny Marie. Cítila, že s ní budou potíže. Soslalo ji peklo, aby je ztrestalo za jejich hříchy?

KAPITOLA I.

Londýn, léto 1907

Jedna z mnoha vzpomínek na sirotčinec, které mi utkvěly v paměti, bylo nekonečné škrábání brambor. Všechny dívky seděly vedle sebe na tvrdé dřevěné lavici, každá obdržela kyblík a nůž a škrábaly, až se jim dělaly mžitky před očima. „Když chcete jíst, tak pro to musíte něco udělat,“ říkávala sestra Tabitha, „ty brambory se samy neoškrábou.“

A jestliže se zrovna neškrábalo, tak se vyšívalo. Stále jen sedět na lavici a píchat jehlou do látky, dokud jste z toho nezačali šilhat. Moje životní nechut' k této činnosti nejspíš pramení právě z dětství, kdy nás jeptišky neustále nutily vyšívat a omílaly, že to patří k základnímu vzdělání každého děvčete, má-li se stát pokornou manželkou a vzornou matkou, jak se na ženu sluší a patří, což platilo pro ostatní, nikoli však pro mě. Pochybovala jsem, že by se našel někdo, kdo by se dobrovolně oženil s chudou, znetvořenou holkou. Aby totiž žena získala nápadníka, musela být buď hezká, anebo bohatá. Nebo ideálně obojí. Já však nebyla ani jedno. Postrádala jsem jak krásu, tak peníze, takže jsem si nedělala žádné naděje, že se výhodně provdám a už nikdy nebudu muset škrábat brambory.

Dny v sirotčinci byly všechny stejně šedivé a jednotvárné a jeho obyvatelky jakbysmet. Všechny do jedné byly pohublé a ve starých obnošených šatech z hrubé látky vypadaly nudně a nevýrazně, a kdybyste některou potkali na ulici, ani byste si jí nevšimli. Až na jméno měly všechny všechno stejné, aby se nikdo necítil ukřivděně. Dokonce i ty brambory v kyblících byly jedna jako druhá, ale pro děti našeho postavení lákavější než cokoli na světě. Zdejší jídlo bylo hodně mizerné. Snídaně se obvykle sestávala ze studené ovesné kaše, oběd z brambor se zelím

či fazolemi a večere z hrachové polévky s krajícem chleba. I tak jsem si ale každého jídla vážila, i když porce byly hodně skromné, a proto jsem měla skoro pořád hlad. Často jsem neodolala pokušení a pomohla si k nějakému soustu navíc, a jediná příležitost, jak něco takového provést se skýtala právě při škrábání brambor.

Pochopitelně jsem jako dítě z klášterního sirotčince dobře věděla, že krást se nemá. Na druhou stranu jsem krádeže brambor neviděla jako něco nutně špatného. Dělal jsem to čistě jen z hladu, ne ze sobectví a zlomyslnosti.

A dnes tomu nebylo jinak. Pozorně jsem se rozhlédla. Po sestře Tabithě, která na nás dohlížela, nebylo nikde ani vidu. Zalovila jsem tedy mezi slupkami, vytáhla pěknou, urostlou bramboru a co nejnenápadněji ji zabalila do zástěry. Naštěstí se zdálo, že si toho nikdo nevšiml. Sestra Tabitha jako by se vypařila a ostatní byly příliš zabrané do práce, než aby postřehly můj přestupek. Bylo mi jasné, že v opačném případě by neváhaly sestře krádež oznámit, aby si získaly její přízeň, což je podle mne snaha zcela zbytečná. Pochybuji, že někdo tak rozmrzelý a zahořklý jako sestra Tabitha je schopný k druhým chovat nějaké sympatie.

Po pár minutách jsem doloupala brambory ve svém kyblíku, a tak jsem se rozhodla, že si trochu odpočinu. Chvilí nato se ale v místnosti zjevila sestra Tabitha. Když zpozorovala, že tu sedím s prázdnýma rukama, okamžitě ke mně zamířila. „Máš hotovo, Mavis? Tak tu neokouněj a pojď za mnou, najdeme ti nějaké šití.“ Nezbyvalo mi než uposlechnout a následovat ji. Ušla jsem sotva pár kroků, když se mi rozvázal uzlík na zástěře a brambora se vykutálela na „světlo boží“, jak říkávala sestra Augusta. Sestra Tabitha zrudla jak rak. „Tak, a teď toho mám vážně dost! Zlodějko, že ti není hanba,“ zahřměla. „Okamžitě

půjdeš za Matkou představenou, přiznáš se ke svému hříchu a s pokorou přijmeš trest.“

„Ano, sestro,“ zamumlala jsem se sklopenou hlavou jako vzorná chovanka a kvapně opustila místnost se zvědavými pohledy v zádech. Popravdě řečeno, nebylo to poprvé, co jsem byla při krádeži přistižena, takže dávalo smysl, že má sestra Tabitha vztek. Naštěstí mě ale nenásledovala, a tak jsem se místo do kanceláře Matky představené odebrala do ložnice. Opravdu jsem neměla nejmenší chuť Matce vysvětlovat, jaký mám hlad, vyslechnout si sáhodlouhou přednášku o pekle a tak podobně a nakonec přijmout potupný trest, ve kterých si jeptišky tak libovaly. Podezírala jsem je, že se k nim uchylují hlavně proto, aby nás ponížily a samy sobě dodaly jakýsi pocit nadřazenosti. Často nás trestaly před očima ostatních dívek, prý „pro výstrahu“. A i když jsem sama už byla svědkem bití metlou, klečení holými koleny na syrovém hrachu nebo hodinového stání u zdi, oblíbeným obětním beránkem jsem byla já. Jeptišky mě trestaly častěji než ostatní, a to i za sebemenší prohřešky, především pak sestra Tabitha. Věděla jsem, že mě nenávidí a že je to kvůli mému obličejí, ve kterém vidí jen zlo.

Ložnice touto dobou zela prázdnotu. Šlo o protáhlou zatuchlou místnost s šedivými stěnami lemovanými palandami. Já spala na horní pryčně v rohu naproti dveřím. Vylezla jsem po žebříku nahoru a natáhla se na proleželou matraci. Při každém pohybu žalostně vrzala a za peřinu sloužila stará, moly prožraná deka.

Propletla jsem si prsty na břicho a upřela pohled na strop ledabyly natřený bílým vápnem s letitými skvrnami od vlhkosti, v nichž jsem jako malá viděla obličej. Dnes vím, že to nejsou žádné tváře, ale staré plesnivé fleky, rozlézající se po stropě jako smutek v mojí duši, který se s každým rokem stupňoval, jak na mě doléhala bezvýchodná bída

mého života, kterou jsem jako dítě nevnímala, ale s blížícími se osmnáctinami si ji uvědomovala víc a víc.

Ležela jsem na posteli a přemítala. Nebyla jsem oblíbená. Jeptišky mě trestaly za každou hloupost a ostatní dívky se nechovaly o moc lépe. Navzájem na sebe žalovaly a mně se posmívaly, protože jsem byla jiná. Protože jsem *vypadala* jinak. Přesto jsme si byly podobnější, než by se mohlo zdát. Spojovala nás věčná samota, nejistá budoucnost a vědomí, že tam venku o nás nikdo nestojí. Některé dívky si ještě pamatovaly na rodiče. Já ty svoje v životě neviděla, ale v prázdných chvílích, jako byla tato, jsem se často sama sebe ptala, co byli zač a jak asi vypadali. Nikdy se to ale nedozvím. V sirotčinci žiju odnepaměti. Nikdy jsem nepocítila, jaké to je mít rodinu. Jak to voní, jak to chutná, mít útulný domov, vlastní pokoj, dobré jídlo, pěkné šaty a milující matku, která vám dá pusku na dobrou noc, a všechno ostatní, co jiným dětem přišlo jako samozřejmost, ale mně bylo odepřeno. Zato jsem měla tu čest poznat bití, práci, ponižující tresty jeptišek a škodolibosti ze strany ostatních děvčat. Nikdy jsem ale nebrečela, neurážela se a nedivila. Dospěla jsem k závěru, že lidé jsou zlí a smířila se s tím stejně jako s bitím. Když mě někdo uhodil do obličeje, smály se: „Vždyť ani nemá obličej, necítí to!“ Cítila jsem to velmi dobře, ale nikdy jsem nedala nic najevo, to potěšení bych jim nedopřála...

Z myšlenek mě vytrhly kroky na chodbě. Podle stylu chůze jsem poznala, o koho jde. Prkenné podlahy hlasitě vrzaly, takže jsem mohla jasně slyšet, jak si to Rita rázuje do ložnice. Dveře se s vrznutím otevřely a na prahu se objevila drobná postavička. Rita nebyla dívka, kterou by člověk na první pohled označil za hezkou, nebo dokonce přitažlivou. Měla pihovatý oválný obličej se špičatou

bradou, pršáček, křivé zuby a vlasy myší barvy s přerostlou ofinou, která jí skoro zakrývala oči, šedé jako ty moje.

Když jste ji ale znali delší dobu, všimli jste si druhu krásy, který není cizímu člověku patrný. Měla dobré srdce a zvláštní jiskru, schopnost se nadchnout a vidět v každém to nejlepší jí propůjčovala kouzlo, které vás přiměje si ji zamilovat. Byla jednou z mála dívek, které mnou neopovrhovaly a jedinou bytostí v klášterním sirotčinci Svaté Panny Marie, kterou jsem považovala za kamarádku.

Z kostnatých ramenou shodila pletený šál a vylezla po žebříku na vedlejší palandu. „Je mi líto, co se stalo. Nechápu, proč tolik nadělají kvůli jedné bramboře. Sestra Tabitha je vážně příšerná. Komu by ublížilo, kdyby měly jednoduše o jednu míň?“

„Nešlo o bramboru, ale o mě, chápeš? Nesnáší mě,“ řekla jsem.

Rita se rozkašlala. Kašlala už asi od svých deseti let. „Prosím tě. Ta nesnáší každého. Nezajímá ji, jestli jsi to ty nebo někdo jiný. Ta ženská je jako kus ledu,“ namítla ochraptěle. To ovšem nebyla tak úplně pravda. Jistě, sestra Tabitha neměla ráda ani jedinou z nás, ale mě přece jen trestala se zvláštním zalíbením a pohrdání v jejích očích, kdykoli o mě zavádila pohledem, nešlo přehlédnout. Ritina milosrdná lež tedy byla jen způsobem, jak se vyhnout vyřčení toho, co jsme obě věděly: *Zasedla si na tebe, protože vypadáš jako zrůda.*

Začala jsem se škrábat na rukou. To jsem dělala pokaždé, když jsem se nudila nebo nevěděla, co říct. Loupala jsem si kůži a drtila ji mezi nehty. Rita zatím vylovila zpod polštáře krabičku sušenek. „Dáš si?“

Vzala jsem si sušenku a lačně se do ní pustila. Schovávat v ložnici jídlo bylo zakázané, ale Rita si nad pravidly nelámala hlavu. Byly jsme samy a nikdo nás nemohl vidět.

Rozhodla jsem se, že nebudu vyzvídat, jak k nim přišla. Byla jako lasička, která si dokáže opatřit cokoli, aniž by se o tom nějaká ze sester dověděla, ale kdybych zjistila, jak moc riskovala odhalení při krádeži, neboť jsem nepochybovala, že ty sušenky ukradla, zřejmě bych ztratila chuť.

Na Ritě se mi vždy líbilo, že mi rozuměla, aniž bych musela cokoli říkat. Povahou jsme se hodně podobaly. Neměla sice znetvořený obličej, ale mezi ostatními chovankami a jeptiškami nebyla o moc oblíbenější. Měly jsme jen jednu druhou.

Druhý den jsme s Ritou vstaly dřív než obvykle. Měli totiž přivést oblečení. Tak to u nás chodí dvakrát do roka už řádku let a přirozeně jde o velkou událost. Všechny dívky se nahnou do salónu co nejdříve, aby si mohly vybrat nejlepší kousky, než si je zabere někdo jiný a nezbyde nic než pár děravých punčoch. Podobnou nepříjemnost už jsem zažila. Naštěstí se Ritě povedlo pro mě ukořistit vlněný svetr, jehož spodní okraj mi sahal až ke kolenům a pak mi nezbylo než zhrzeně čekat na novou várku, která nebyla o moc lepší.

Toho rána jsme tedy vstaly již za úsvitu, abychom dorazily mezi prvními a ulovily to nejpěknější. Nebo bych spíš měla říct nejméně opotřeбенé, protože „pěkný“ bylo v tomhle případě přece jen trochu silné slovo. V rychlosti jsme si oblékly staré šaty a nemohly se přitom dočkat, až je vyměníme za nové. Nebo abych byla přesná, za nové *pro nás*, protože to, co nám sestry přivázely, nebylo nikdy nové – vždy se jednalo o věci staré, nošené dětmi tam zvenku.

S Ritou jsme si počínaly jako myšky, poněvadž ostatní ještě spaly. Venku svítalo a do ponuré ložnice pronikaly

první paprsky ospalého slunce, barvící dosud potemnělou místnost dozlatova.

Bleskurychle jsem na sebe natáhla starou škrobenou blůzu se záplatami na loktech a hnědou bavlněnou sukni. Obula jsem si černé šněrovací střevíce a černé vlasy sepnula do jednoduchého uzlu. Nic okázalého jsem z nich ani při vší snaze vytvořit nemohla, protože byly řídké a zplihlé jako myši ocásky.

Po pár minutách jsme vyšly na chodbu. A chodba to byla jak na hradě. Ochozená dřevěná podlaha při každém kroku žalostně sténala a klenutý strop tvaru modlících se rukou vytvářel ozvěnu, takže to pokaždé znělo, jako by se tudy hnala celá armáda.

Když jsme došly ke dveřím salónu, bylo k našemu zklamání ještě zamčeno. Přišly jsme moc brzy. Kromě nás zde čekaly ještě Lucy a Bronwyn. Bronwyn byla nejkrásnější dívkou v domě. Se svou alabastrovou pleť, hustými kaštanovými loknami, pomněnkovými očima s dlouhými tmavými řasami a plnými rty vypadala jako panenka – vzhledem by se hodila spíš na princeznu než chudou holku ze sirotčince. Když nás uviděla přicházet, roztrpčeně si povzdychla a odvrátila hlavu. Byla si dobře vědoma své krásy a nesnesla pohled na moji tvář, která byla učebnicovým protikladem té její. Na podobné opovržlivé chování jsem si však už zvykla a její reakce mě tudíž nemohla nijak rozhodit.

Po chvíli se zpoza rohu vynořily dvě jeptišky, každá nesla v rukou velký košík s oblečením. Sestra Evženie odemkla obrovským, zpoza zrezivělým klíčem a se sestrou Arnoštou v závěsu vysypala obsah košíku na zem uprostřed místnosti. Všechny čtyři jsme se shlukly kolem skromné hromádky a lačně se jí prohrabávaly. Bohužel byl letošní příděl chudší než obvykle. Tři páry vlněných punčoch,

černá, párající se sukně, jednoduché hnědé šaty s dírkami v podpaží, zástěra, dvě obnošené halenky, ošklivý kabát s utrhanými knoflíky a červená stužka do vlasů.

„Tak málo! To nám přece nemůže stačit,“ vzdychla Lucy.

„Třeba to ještě není všechno,“ uklidňovala ji Bronwyn, ale znuděné výrazy sester jasně říkaly, že víc nedostaneme.

Vzala jsem do ruky stužku. Její výrazná červená barva by se pěkně vyjímalala v mých černých vlasech a snad by je i trochu oživila. Uvázala jsem si ji tedy na mašli a poprvé v životě litovala, že tu není zrcadlo – podle sester totiž podporují marnivost.

Obrátila jsem se na Ritu, abych se zeptala, jak mi to sluší, ale kamarádka se nechala unést těmi obnošenými halenkami, které byly podle všeho starší než ona sama.

Kromě stužky jsem si už nic nevybrala. Nechtělo se mi déle zůstat. Zeptala jsem se tedy Rity, jestli se mnou půjde na snídani, ale nevnímala. Právě zkoumala vlněnou punčochu a jen cosi zamumlala. Do jídelny jsem tedy šla sama.

KAPITOLA II.

Až na pár dívek byla jídelna prázdná. Posadila jsem se na své místo u dlouhého obdélníkového stolu a čekala. Podle pravidel se totiž muselo vyčkat příchodu ostatních a následného požehnání od Matky představené. Nepožehnaného jídla jsme se nesměly ani dotknout, stejně jako jsme nesměly ulehnout bez večerní modlitby a vynechat nedělní mši v kostele. V sirotčinci Svaté Panny Marie panovalo mnoho pravidel, jejichž porušování se za žádných okolností netolerovalo.

Místnost se pozvolna zaplňovala a zakrátko dorazila i Rita. Přišlo mi, jako by uplynuly nejméně dvě hodiny, než všechny usedly na své místo a Matka představená požehnala misku ovesné kaše.

Když dokončila požehnání, které mi odjakživa připadalo směšné stejně jako všechny ty ostatní náboženské procedury, které jsme musely vykonávat, uchopila jsem lžici a cpala si do pusy jedno sousto šedivé břečky za druhým. Za svá léta v sirotčinci jsem se naučila, že je lepší jíst co nejrychleji, abyste co nejrychleji utišili hlad a zároveň neměli dost času vnímat chuť zdejší stravy.

Naproti mně seděly Amy a Emma a o něčem živě diskutovaly. Zpočátku jsem je moc neposlouchala, ale pak Amy pronesla něco, co mě zaujalo: „To se ví, že přijedou, aby si vybrali někoho z nás. Sestra Arnošta o tom mluvila se sestrou Benedictou, slyšela jsem je.“

Cítila jsem, jak mi její slova rezonují celým tělem. Jako by zněla ozvěnou, odrážela se od stěn a vsakovala se do mě. Neměla jsem důvod Amy nevěřit. Občas se stávalo, že manželský pár, který nemohl mít vlastní potomky, navštěvoval sirotčince a hledal vhodné dítě k osvojení. Je to jediná možnost, jak se odsud dostat před dosažením plnoletosti. Všechna děvčata toužila po někom, kdo by je

osvobodil. Kdo by je zbavil pocitu, že jsou nechtěné. Jistě, úplně se takový pocit vymazat nedá, bolest ze skutečnosti, že nás rodiče opustili, v nás bude hlodat do konce života... ale každý si zaslouží potkat někoho, kdo by mu pomohl tu bolest potlačit a projevil jim trochu lásky, které by se tady nedočkaly ani za sto let. A věřím, že spouště z nich se to poštěstí; i kdyby si je nikdo neosvojil jako dítě, provdají se. Ale mě se nic takového netýká. To, na co se ostatní tolik upínají, bylo mně už při narození odepřeno. Kdo by miloval znetvořenou holku? Nikdo. Mohla jsem jen doufat, že se mi po odchodu ze sirotčince podaří sehnat nějaké zaměstnání, abych se mohla samostatně žít. Nebudu mít nic z toho, v co ostatní tolik doufají.

Až na Emmu s Amy sotva někdo promluvil. Jídelnou zněl unylý orchestr cinkání nádobí, jak dívky dojídaly. Nenápadně jsem si je prohlížela. Viděla jsem Ritinu oponu z mastných vlasů, rozdělených na temeni pěšinkou. Viděla jsem Emminy dlouhé copy a Lindiny uhry na čele. Zasáhl mě prazvláštní pocit a útroby se mi sevřely. Většinu z nich jsem znala po celý život, a ať už byly naše vztahy jakékoli, byly jsme svým způsobem rodina spojená společným neštěstím. A již brzy budou některé z nás vrženy do světa tam venku. Nevím, jestli si to uvědomují, ale v hloubi duše to všechny moc dobře ví. Také jsem to jistě věděla, ale toto poznání na mě toho rána padlo plnou vahou. Najednou jsem nebyla schopna polknout. Bála jsem se, že se začnu dusit. Jídelna mi přišla hrozně stísněná a chtěla jsem jen, aby už snídane skončila, což se za chvíli taky stalo. Sestra Benedicta oznámila konec a všechny jsme se sborově zvedly k odchodu.

Následovalo vyšívání a úklid a po obědě mše. Pochodovaly jsme uzoučkou chodbou do kostela, jenž byl se sirotčincem spojen. Petrolejové lampy na stěnách

propůjčovaly našim tvářím strašidelného rázu. Vyhublá těla se zdála vyhublejšími, vystouplé kosti vystouplejšími, zapadlé oči zapadlejšími. Světelné stíny tančily na portrétech světců a ti díky nim vypadali jako živí. Pokaždé, když jsme tu procházely, se mě zmocňoval hrůzný pocit, že nás pozorují.

V kostele jsme se usadily na chladné dřevěné lavice. Odpolední slunce pronikalo skrze malované vitráže a kreslilo po zemi barevné obrazce a vzduchem se nesla vůně kadidla. Před oltářem již čekal kněz a jal se kázat o Bohu. Jeho proslov mi šel jedním uchem tam a druhým ven. Nevěřila jsem v Boha; věděla jsem, že by nedovolil, aby některé děti žily v bídě, zatímco jiné vyrůstají v přepychu, nedovolil by, aby se někdo narodil zdravý a krásný a někdo třeba slepý. Jenomže většina děvčat byla moc jednoduchá, aby nad tím přemýšlela. Jeptišky jim od dětství vštěpovaly víru a ony ji přijaly jako součást svého života. Na mších pokorně seděly v lavicích a visely knězovi na rtech. Já jsem si jen přála, aby to skončilo a mohla jsem si jít lehnout, poněvadž jsem byla na smrt unavená a toužila jsem po odpoledni volna, jež nám sestry v neděli dopřávaly. Svoje dojmy jsem ale nemohla dát najevo a pro vlastní dobro jsem se tvářila, že věřím jejich řečem o Bohu a vykoupení a podobných věcech, ačkoli jsem to považovala jen za snůšku nesmyslů. Leckomu by možná připadalo zvláštní, že člověk, který vyrostl v klášterním sirotčinci, nevěří v Boha – snad jsem byla od přírody skeptická, nebo nevím, ale nikdy jsem nezažila nic, co by mě přesvědčilo o pravdivosti toho, co jsem byla nucena poslouchat – naopak nespravedlnost, jaké jsem se stala obětí, mě přesvědčovala o tom, že to pravda není.

Po příchodu do ložnice jsem se s povzdechem natáhla na pryčnu. Zalovila jsem pod matrací a vytáhla schované

časopisy s *Lily Elsie*, mojí oblíbenou herečkou. Časopisy mi přinesl klášterní zahradník. Tajně nosil dívkám věci z venkovního světa, k nimž by se jinak nedostaly, a kvůli tomu byl velmi oblíbený. Nesmírně jsme si ho vážily, protože to, co pro nás dělal, bylo zakázané. Kdyby se sestry dozvěděly o jeho dobrodiní, měl by pořádný malér. Pan Edwards, jak se zahradník jmenoval, byl hubený, vysoký, asi šedesátiletý muž s vlasy bílými jako sníh a hustým bílým knírem pod širokým nosem, a mezi osazenstvo sirotčince U Svaté Panny Marie moc nezapadal. Byl přesným opakem zapšklých sester – měl smysl pro humor a oči mu vesele jiskřily jako malému rošťákovi. Povídalo se, že je vdovec, žena mu prý zemřela před mnoha lety a děti neměl. I když vystupoval jako vtipálek, musel být poněkud osamělý. Věděl, jak asketický život panuje U Svaté Panny Marie a snažil se nám dělat radost drobnými pozornostmi, jako sladkosti, stužky do vlasů a podobné věci. Když jsme trávil volný čas v zahradě a on zrovna pracoval, často s námi zapředl rozhovor, vyptával se, jak se daří a žertoval, aby nás, nebo možná trochu i sebe, rozveselil. I ke mně byl pan Edwards velmi milý; když jsme na sebe náhodou narazili, zvolal škádlivě: „Brý den, Mavis, tak jak se máme dnes?“ A pak spiklenecky mrkl, šeptem dodal, že pro mě něco má a naznačil mi, abych šla za ním do kůlny, kde mi s úsměvem od ucha k uchu vtiskl do rukou divadelní měsíčník, a já mu byla pokaždé hrozně vděčná, že mi je nosí, i když to vůbec nemusí dělat. Mrzelo mě, že mu to nemůžu nijak oplatit, ale myslím, že by o protislužbu stejně nestál. Byl prostě rád, že mě něčím potěší, i když šlo jen o hloupý časopis.

Nalistovala jsem první stránku, kde *Lily Elsie* pózovala s nádherným zdobeným kloboukem na hlavě a vějířem v ruce. Tahle slavná divadelní hvězda měla všechno:

slibnou kariéru, peníze, spoustu hezkých šatů, zástupy nápadníků z vyšší společnosti a také krásu. Kdybych byla tak hezká jako ona, také bych chtěla hrát v divadle. Kéž bych se jí tak mohla vyrovnat! Pohrávala jsem si se stužkou ve vlasech a obracela stránky. Čtení novinek ze světa umění mi pomáhalo alespoň na chvíli zapomenout na své postavení. Moc ráda bych se jednou vydala do divadla, ale podobné „světské zábavy“ nám sestry nedovolovaly, a jsem přesvědčená, že by mi všechny ty magazíny spálily, kdyby je objevily.

Vedle mě si Rita zašívala punčochu a cosi si u toho pobrukovala. Pozorovala jsem ji, jak se sklání nad šitím a hryže se do rtu. Přemýšlela jsem, zda se mám na to ptát, nebo ne, ale zvědavost nakonec zvítězila: „Poslyš, Rito, je pravda, že si nějaký manželský pár přijde vybrat dceru?“

„Říká se to,“ odvětila Rita tónem vyčerpané matky, která něco vysvětluje natvrdlému děcku. Nato se znovu ponořila do práce. Bezděky jsem pohledem sklouzla k Bronwyn, která si na protějším konci ložnice zaplétala copy. Hbitými prsty křížila kaštanové prameny jeden přes druhý a tvářila se u toho nesmírně soustředěně. Plné rty mírně pootevřené, pomněnkové oči doširoka otevřené. Určitě si vyberou ji. Dotkla jsem se svého obličeje. Zrohovatělá kůže, zející díry místo nosu, krvavé strupy, žádné řasy. Jsou-li ty povídačky pravdivé, mě si jistě nevyberou.

KAPITOLA III.

Léto uplynulo jako voda bez sebemenších vzruchů a nastal podzim. Nikdo nepřijel, a tak jsme dospěly k závěru, že šlo jen o hloupé fámy, které si děvčata vytvořila, aby měla nějakou naději za dlouhých dní, které se s příchodem podzimu staly ještě trýznivějšími. Pořád jen přselo a svět za okny zmizel v mlze. A v tuto tesknou dobu, myslím, že koncem října, vypukla v sirotčinci Svaté Panny Marie epidemie tyfu.

Jednoho dne Emma omdlela na mši. Sestry ji odnesly do postele v přesvědčení, že je vyčerpaná a brzy jí bude zase dobře. Její stav se však stále zhoršoval, měla vysokou horečku, celá se třásla a na těle se jí objevila vyrážka. Jeptišky ji tedy daly přenést na marodku, ale podobné příznaky se brzy objevily i u dalších dívek.

O nemocech jsem toho mnoho nevěděla, ale brzy jsem pochopila, že je to velmi zlé. Ty sebejisté sestry, které kázaly o Všemohoucím, se proměnily v ustrašené myšky. Staraly se o nemocné, ale nedařilo se jim je uzdravit. Touhle epidemií pro mě život, jak jsem ho znala, skončil. Nevyučovalo se a ani domácí práce od nás nikdo nečekal. Jedině nedělní mše se konaly jako dříve. My, kdo jsme se dosud nenakazily, nebo nepocit'ovaly příznaky, jsme pomáhaly pečovat o ty, které už tato zhouba postihla. Krmily jsme je, myly a převlékaly, což bylo stejně zbytečné – sotva jsme jim prádlo vyměnily, brzy vypadalo jako předtím. Věřím, že ostatní chovanky si to také myslely, ale žádná se neodvážila sestrám odporovat.

Na marodce to páchlo jako ve chlévě. Povlečení i košile nemocných byly potřísněny výkaly a zvratky. Nesměly jsme se však tvářit zhnuseně, ale radostně, že pomáháme bližnímu. Jakýkoli náznak odporu sestry rozčiloval

k nepřičetnosti, neboť i jejich nervy byly v troskách, třebaže se snažily tvářit silně, aby nám šly příkladem.

Myslím, že měly strach, protože i pár z nich se nakazilo a naše skupina pečovatelek se stále zmenšovala. A i když se ke mně ostatní děvčata nechovala zrovna přátelsky, bylo pro mě nesmírně těžké vidět je ležet s popelavým obličejem, vyrážkou po těle a ve špinavé košili na smrtelném loži znečištěném vlastní špínou, protože byly příliš zesláblé, aby vstaly a vykonaly potřebu, jak se sluší a patří.

Navzdory naší péči začaly umírat. Jejich sténání mi drásalo srdce. Nebála jsem se, že se nakazím. Celá situace mi přišla jako noční můra, příliš strašlivá, než aby mohla být skutečná. Mechanicky jsem plnila příkazy sester a nepřipouštěla si, že bychom s Ritou mohly taky onemocnět. Dokud jsme byly zdravé, dokud jsme mohly po večerech tajně jíst sušenky a snít o budoucnosti mimo sirotčinec, nebylo se čeho bát.

Jednoho rána u snídaně jsem si všimla, že Rita vůbec nevypadá dobře. Pod očima se jí rýsovaly tmavé kruhy a její pleť nabrala nazelenalý odstín. „Rito, je ti dobře?“ zašeptala jsem.

„No jistě, co by mi mělo být?“ Aniž na mě pohlédla, nabrala si lžiči ovesné kaše. Šlo vidět, že tak činí s velkou námahou.

„Nelži. Vypadáš příšerně.“

„Tak jo, je mi mizerně, ale to ještě nic neznamená. Nejsem nemocná. A rozhodně se nebudu sestřám svěřovat,“ dodala, jako by mi četla myšlenky. „Určitě by mě poslaly na marodku. A já tam nechci, chci zůstat s tebou.“

Bylo zbytečné cokoli namítat. Rita uměla být hodně tvrdohlavá, a když si něco usmyslela, nemělo cenu pokoušet se jí to vymluvit. Přes den se snažila pracovat a

nedávat najevo, jak se cítí. Ostatní si ničeho nevšimly, měly plné ruce práce s ošetřováním a hlavu plnou starostí o vlastní zdraví, ale já jsem moc dobře věděla, jak moc je jí zle a jaké jí činí potíže držet se celý den na nohou.

Bystré sestře Benedictě však neuniklo, že s Ritou něco je. Jednou u večere si ji zavolala stranou a položila jí ruku na čelo. „Proboha, vždyť celá hoříš!“ zvolala. S těmi slovy nebohé dívce nařídila klid na marodce – přesně to, čeho se obávala.

Od té doby jsme spolu přes den nepromluvily – coby jedna z hrstky dosud zdravých jsem se musela starat o choré.

Po večerce jsem tiše opouštěla ložnici a plížila se za Ritou. Přišlo mi nezvyklé usínat sama, bez dlouhých rozhovorů a vidět Ritinu postel prázdnou. Po nocích jsem tedy vyesedávala na marodce u jejího lůžka. Její tvář orosil pot a oči se nepřírozeně leskly, ale stále vnímala a věděla, že jsem u ní. Ani v těchto těžkých chvílích neztrácela svůj optimismus a věřila, že se uzdraví.

Nestarala jsem se o to, že se taky nakazím. I když pravděpodobnost byla vysoká, bylo mi to jedno. Záleželo mi jen na tom, aby se kamarádka zmátožila, a dokonce jsem se za ni modlila. Samotné je mi záhadou, proč jsem se uchýlila k něčemu takovému, když jsem v Boha nevěřila. Snad ze zoufalství, protože jsem opravdu netušila, jak jí pomoci, a to mě drtilo nejvíc. Řekla jsem si, že když se budu modlit a ona se opravdu uzdraví, stanu se stejně zbožnou jako sestry a budu chodit do kostela do konce života.

„Ach, Mavis, já už to tu nemohu vydržet,“ svěřila se mi jednoho večera.

„Však už tu dlouho nebudeš. Brzy ti bude lépe,“ snažila jsem se sama sobě namluvit, že je to pravda, ačkoli se zatím

nikdo neuzdravil. Odmítala jsem si připustit, že by mohla zemřít. Nesmí zemřít.

„Tak to nemyslím.“ Vzepřela se na loktech a zpříma mi pohlédla do očí. Její výraz mě zprvu polekal, nikdy jsem u ní podobný neviděla. „Už nechci žít *tady*. Teď, když jsem nemocná, vidím věci jinak. Ach, Mavis, život je příliš krátký na mrhání časem na místě, jako je tohle. Při představě, že bych tu měla strávit ještě roky, se mi chce opravdu zemřít. Už nemůžeme čekat a snít. Musíme začít *doopravdy* žít.“

„A co chceš tedy dělat?“ Bála jsem se, že odpověď už znám.

„Utéct přece!“

„To je šílenství! Mluví z tebe horečka...“

„Ne, Mavis, myslím to vážně. Už tu zůstat nemůžeme. Považ, co všechno na nás venku čeká! Našly bychom si práci a pronajaly byt, vedlo by se nám skvěle. Copak ty jsi tu šťastná? Řekni!“

S povzdechem jsem zavřela oči. „Nejsem.“ Rita měla pravdu – život v sirotčinci byl ubíjející a také jsem snila o budoucnosti za jeho zdmi, přesto mi útěk připadal jako bláznovství. Zнала jsem ale Ritu dost dobře na to, abych věděla, že nepřestane mluvit o útěku, dokud nedám najevo svůj souhlas, a tak jsem pomalu kývla a řekla: „Máš pravdu. Ale nejprve se musíš uzdravit. A teď spi.“

„Nemohu *tady* spát. Zaspívej mi něco.“ Rita často chtěla, abych jí před spaním zpívala. A při zpívání na mši se všechny dívky otáčely na mě. Rita říkala, že je to mým hlasem, který zní jako zpěv mořských panen. Nepřipouštěla jsem, že bych zpívala lépe než ostatní, ale uklidňovalo mě to. Nadechnout se a vypustit tóny písně. Nepřemýšlela jsem nad ohromnými pohledy okolí, když jsem zpívala.

Zhluboka jsem se tedy nadechla a dala se do tichého zpěvu, abych neprobudila ostatní. Rita ani nedutala. Zpívala jsem starou píseň, kterou znám už léta, ani přesně nevím, kdy jsem se ji naučila, ale kamarádka z ní byla pokaždé stejně unešená.

„Zpíváš opravdu božsky,“ hlesla, když jsem skončila. „Určitě líp než *Lily Elsie*.“

„Přestaň s tím.“ Chvála mě uváděla do nepříjemných rozpaků. „A teď už by sis vážně měla zdřímnout. Musím jít. Dobrou noc.“ Po špičkách jsem se vyplížila z pokoje, a co nejtíšeji za sebou zavřela dveře. Jako přízrak jsem vklouzla do ložnice a vylezla po žebříku na palandu, zavrtila se do příkrývky a zavřela oči. V hlavě mi pořád zněla Ritina slova o útěku. To je přece praštné! Jak bychom odsud mohly utéct, natož se tam venku o sebe postarat?

Po dvou týdnech se Ritě přitížilo. Již neměla sílu básnit o útěku a horečka se stále zvyšovala. Celé noci jsem probděla u její postele a do ložnice jsem se vracela těsně před budíčkem, aby si nikdo nevšiml mé nepřítomnosti. Ve dne jsem bývala na smrt unavená, ale nedokázala jsem ji nechat samotnou. Doufala jsem, že jí má společnost dodá sílu a uzdraví se. Ale Rita se neuzdravila. Byla čím dál slabší a bledší. Její vyhublý obličej s propadlými tvářemi se ztrácel v poduškách a ničím nepřipomínal to veselé dobromyslné děvče. Vypadala jako kostlivec.

„Mavis, poslouvej,“ zachroptěla, když jsem jako každý jiný večer seděla na pelesti její postele. „Už nemám moc času.“

„To neříkej! Uzdravíš se, já vím, že ano!“ vyhrkla jsem, ale uvědomovala jsem si, že je to lež. Měla smrt na jazyku.

„Nemá cenu si nic nalhávat. Obě víme, že se z toho nedostanu,“ šeptala Rita. Mluvení ji namáhalo. „Vynesou

mě odsud nohama napřed. Je to moc vážné na to, abych ještě doufala v dobrý konec. Ale *ty* jsi zdravá, Mavis. Jsi mladá, máš život před sebou. Já už bohužel nedostanu šanci se odsud dostat zaživa, ale ty ano.“ Odmlčela se a olízla si suché, horečkou rozpraskané rty. Usilovně jsem potlačovala slzy a nedokázala ze sebe vypravit slova. „Uteč beze mě, Mavis. Nehnij v téhle díře. Hodně ti tu ubližovaly a nejspíš ještě ublíží. Chci, abys prožila šťastný život, i když nejsi taková, jak by si lidi přáli. Ale pro mě jsi nikdy nebyla ošklivá, Mavis. Jsi hezčí, než si myslíš. Máš dobré srdce, a to je nejdůležitější. Slib mi, že zůstaneš, jaká jsi, a že odsud utečeš, dokud ještě můžeš.“ Úplně mi tím vyrazila dech. Nikdy jsem ji neslyšela takhle mluvit, což jen potvrdilo moje obavy, že se blíží její poslední hodinka.

„Ach, Rito, ráda bych ti to slíbila, ale já...“ S překvapivou silou mi stiskla zápěstí a upřela na mě lesknoucí se oči podlité krví. Ty oči mě děsily.

„Slib mi to,“ procedila skrze zaťaté zuby a stisk zesílil.

„Dobře, dobře. Slibuju.“ Pustila mě a s úlevou zavřela oči. Seděla jsem ještě chvíli na kraji postele a pozorovala ji. S popelavými vpadlými tvářemi a tmavými kruhy pod zavřenýma očima, jež ve tmě vypadaly jako černé díry, připomínala mrtvolu, a nebýt chraplavého oddechování, věřila bych, že je už po smrti.

Náhle propukla v hlasitý kašel. S trhnutím se posadila a kašlala, jako by se jí trhaly plíce. Nevěděla jsem, co mám dělat. Pohled na dusící se Ritu mě polekal a na chvíli jsem váhala, zda bych neměla běžet pro Matku představenou. Několikrát jsem ji udeřila do zad, ale kašel neustával. Rukama si svírala hrdlo a upírala vytřeštěné oči do rohu pokoje, jako by tam viděla něco, co já ne. Náhle kašel ustal a Rita padla na postel, skelné oči bez výrazu upřené na strop.

„Rito!“ volala jsem na ni, třásla s ní, ale ani se nepohnula. Bolestné poznání mne zasáhlo jako blesk. *Ach, panebože! Ona je mrtvá!* Rozbrečela jsem se. Nechala mě tu samotnou!

Hodnou chvíli jsem pak seděla na pelesti s hlavou v dlaních, neschopná zadržet slzy. Bylo mi jedno, že mé vzlyky probudily dosud žijící nemocné, které teď vyjeveně pozorovaly znetvořenou dívku plačící nad smrtí jediné přítelkyně. Vtom se rozrazily dveře a do pokoje se vřítla Matka představená se sestrou Tabithou v patách. Obě ženy byly dosud oblečeny v nočních košilích a tvrdé rysy Matky představené vypadaly ve světle petrolejové lampy opravdu hrozivě.

„Pro lásku boží, můžeš mi vysvětlit, co tu děláš?! Proč nejsi ve své posteli?“ osopila se na mě Matka představená. Chtěla jsem odpovědět něco jako „*Protože tvoje chovanka právě skonala, ty matrono*“, ale hlas mě zradil. Mezi vzlyky jsem sotva popadala dech.

Jeptišky přistoupily k Ritině posteli. Matka představená podržela lampu nad jejím bezvládným tělem, které v mdlém světle petrolejky vypadalo ještě zuboženěji, jak bylo vyhublé, zatímco sestra Tabitha jí ohmatala tvář a ruce, pak jí přiložila ucho na hrudník, aby mohla suše a zcela nevzrušeně prohlásit: „Skonala.“

Zmocnil se mě vztek. Jak může zůstat tak chladná, když Rita *zemřela*? Reakce sester na smrt chovanek mě vyváděla z míry. Nechápala jsem, jak někdo může být tak lhostejný, když odejde člověk, za kterého prakticky zodpovídal. Mně se pokaždé chtělo brečet, když některá zemřela. Mnohé z nich se ke mně nechovaly nejlépe, utahovaly si z mého obličejce a dokázaly být i zlé, přesto mi pokaždé stouply slzy do očí, když jsem viděla sestry, jak zabalují jejich těla do hrubého pytle, aby je předaly pohřební službě, která je měla

odvézt na jejich poslední cestu. Navzdory jejich škodolibosti a povrchnosti jsem jim nepřála nic špatného a mrzelo mě, že umírají tak mladé, potřísněné vlastní špínou a navíc bez možnosti mít náležitý pohřeb. Pochybovala jsem, že děvčeti ze sirotčince vystrojí stejný pohřeb jako zesnulému dítěti ze slušné rodiny, která si může dovolit zaplatit rakev, hrob i obřad, takže těla Rity a ostatních nejspíš skončí v nějaké špinavé díře, naházená jedno přes druhé.

„Nu, tak to se nedá nic dělat, sestro. Ráno se tu stejně staví služba.“ Obrátily se k odchodu. „Ty jsi ještě tady?“ obořila se na mě sestra Tabitha.

Žal nad smrtí kamarádky mě zbavil veškerého sebeovládání. „Ano, ještě jsem tady! A byla jsem tu s Ritou noc co noc a starala se o ni!“

„Dobře víš, že v noci tady nemáš co pohledávat,“ přisadila si Matka představená. „Mazej do postele, než se opravdu rozzlobím.“ Nemělo cenu se s nimi hádat. A Rita již není mezi námi. Na ničem už nezáleží.

Bylo to poprvé, co mi zemřel někdo opravdu blízký. Ostatně jsem nikoho opravdu blízkého kromě ní nikdy neměla. A teď je mrtvá. Chudák Rita! Odešla, aniž okusila život, jaký si vždy přála.

Té noci, co zemřela, zemřelo zároveň něco v mé duši. Mechanicky jsem vykonávala příkazy sester a pečovala o nemocné, aniž bych vnímala okolní svět. Ložnice byla stále prázdnější a skupina pečovatelek menší, nevšímala jsem si toho. Propadla jsem naprosté apatii a jen jsem čekala, kdy také onemocním. Tak usilovně jsem se připravovala na smrt a život bez Rity mi přišel nesmírně prázdný, až jsem si skoro přála, abych taky zemřela. Moje srdce ale paličatě bilo dál.